

Landskap: Halland Uppptecknat av: Rune Will Sjöström
 Härad: Halmstad Adress: Tuleg. 36 Sundbyberg
 Socken: _____ Berättat av: Herr Hanne Nilsson
 Upppteckningsår: 1944 Född år 1851 i Herr Gesterög.

Lunchill:

Inlyck av staden 1873	sid. 1-2	Jultorste	sid 8
Stadsdelar	" 2	ijugordeg. Knut	" 8
Hamnen	" 2-3	Nyårsvaka	" 8
Färvägen	" 3	Påsk	" 8-9
Marknad	" 3-4	Midsonmar	" 9-10
Vatten	" 4	Första maj	" 10-11
Tvätt	" 4-5	Födelsedag	" 11-12
Bostäder	" 5	Kammsdag	" 12
Skolor	" 5-6	Kafferep	" 12
Fälligvård	" 6	Besväräng	" 12-13
Kyrkan	" 6-7	Kyrklagning	" 13
Julgran	" 7	Dop	" 13
Julklappar	" 7	Besvärning	" 13-14

Skriv endast på denna sida!

Lushill: fets.

Brillog	" 14
Ballis	" 15
Uffädes	" 16
Gulzberget	" 16-17
Tivoli	" 17
Tidningar	" 17
Fabriker	" 18
Polysain	" 18
Tornvåktur	" 18
Eldsvila	" 18-19
Slagsmål	" 19-20
Cellroger	" 20

Intryck av staden 1873.

Ja, då skulle fröken ha sett Halmstad!
Vi flytta hit 1873 från Hven. Det var
inte en liknelse till en stad. Ska det
vara en stad det här tänkte jag. La
te förestag jag vad då sa. Jag skulle
gå på torget och köpa smör, men inte
förestag jag, vad gubben sa smöret kö-
lade. Då sa gubben: "Varifrån e frun?"
"Från Östergötland", sa jag. "Å, då e hon
ju inte från Sverige", sa gubben, men
det tyckte jag allt var för mycket!
Vid stranden låg det brägnader och hus
med halmtak - det hade jag aldrig
sett förr annat än på landet. Det var

på Ester. - Folk kunde inte begripa, hur
vi kunde flytta till Halland, där de
slogs så mycket. - Men man vände
sig fast det var svårt att börja med.
Leh folket var så snälla. Det var ba-
ra Storgatan och Bergatan och vad de
heter. Det är alldeles ombyggt nu.
Nej, djur hade man inte inne i stan.
Det var mer kullersten på gatorna förr.

Statsdelar.

Det var Ester, Väster, Norr och Söder.
För tyckte folket var lika överallt,
det var ingen skillnad.

Hamnen.

Prisar gick här in jämt. De skulle (lasta)

lasta alla skutor.

Järnvägen.

Det var "enrisataget" mellan Nässjö och här. Di kalla' det väl så för det kom från Småland. Det var inte mycket be-
kvämt. Sin har di andra järnvägarna byggts.

Marknad.

I oktober var det Marknad. Då var det så livat, så livat! Marknaden var på torget kreaturen på varvet. Det var hästar och kor och kalvar, och di kom med grisar i säckar på ryggen.

Och så ködde di med kor, di kom oppifran skogen. Det kom himmellass oppifran

Unnsagd till hädgårdarna. Då fick di slita, nu går det så möjligt till.

Vatten.

Sicket vatten, det var brunt som kaffe! Men så fick vi hämta hos en annan, det var ett riktigt dagsverke att hämta vatten. Det fanns pumpar. Vår blev förbjuden.

Skulle man tvätta fick man passa på och hämta regrvatten

Tvätt.

Man klappade kläder på Källegatan vid dilla Torg. Summorna kville och hade en plunka i fickan och tog sig lite...

Man fick leja häst och vagn och köra dit
tvätten, så det blev dyrt tvätt. Hem-
ma i Hara bykte vi tvätten med björk-
aska och när jag såg att di kokade
tvätten här, undrade jag om di tänkte
koka soppa på kläderna.

Bostäder.

Och så fick man ha kök i lag med
folk, men så fick vi en två-kamrads-
het. Men det var snälla kamrater
jag hade.

Det lönade in och kakelugnarerna var tre-
siga, men di hade snyggt.

Skolor.

Vår son fick gå i skola på Nore, vi bod-

de på Öster - det var en förstad då. Skolorna var som nu.

Fattighuset.

Gamla fattighuset låg vid Killa Toez, där brandstationen är. Jag skulle gå dit och Wangla, och när vi 'öppna' porten kom en hel hop tokingar som skrek och roor, så vi vånde om igen. Aldrig går jag dit igen, tänkte jag.

Kyrkan.

Karlac och fruntimmer då satt ihop i kyrkan, det tyckte jag var så konstigt. Det gjorde vi inte hemma.

Då var kyrkan gammal med vita pelare. Jag blev alldeles förskräckt nu, nu har

den röda julara, di har lagit bort di vite.
Ska det vara gaurat det? Lek inte här
man nu heller.

Ett lag fick di köpa bänkar. Då fick man
inte gå in i di bänkar. Det var stor-
heterna som gjorde det. Men var det
riktigt? Det lags bort sen, men vi
gick inte i kyrkan på länge då.

Julgran.

Man hade julgransar. Det var nog julgran
på torget, sen di fick det elektriska.

Julklappar.

Nog hade di julklappar. Di gick omkring
och bläste i sina trumpetor.

ACC. N:R M. 9329:8.

8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jultomte.

Man klädde en gammal gubbe till jultomte.

Tjugoondag-Kant.

Kant körde julen ut; då fick vi risgrynsgröt.

Nyårsvaka.

Nyårsvaka kunde vi ha hos våra vänner.

Pisk.

Di tillade ägg - färgade ägg. Det hade jag aldrig sett förut.

Det var eldar på jiskafton, det var mest ungdomar.

Jag höjde, di kunde säga till barn-ungarna, att du ska få pisk för det

är långfredag, men jag har aldrig sett
ett.

Jag såg aldrig jiskris. Hemma hade
di för sig att jiskgammorna flög.
Dynamelonsdag hemma "hängde di klö-
ver" på väggarna; di hängde ugnskoast
och raka på ryggen.

Midsommar.

Majstingen var bara en lång staka och
ett kors. Hemma (Horn, 69.) hade vi en
så gammal majsting. Där sköt di och spe-
lade och dansade och klädde en lag
med grönt och blommor och ungdomarna
tyrd på punch di di kände. En gammal,
Gabriel Vigren gjorde kronor av blom-

ACC. N:R M. 9329:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mor och färgade äggskal och satt opp i
stungen.
Di bakte drömmunkar av salt och mjölk
och allt vad di hade i och sen skulle
di drömma om sin tillkommande. Att
di kunde va så dumma! Och så
plorkade di syn sakers blommor, ja-
jamen!

Första maj.

Hemma (Horn, Gg.) hade vi eldar på förs-
ta maj. Di tog harket lön, som var
över och hjärtnorr. Det var riktiga
eldar det! Och så dansade vi, jaamen,
det var mycket mycket med dans
hemma. Det var musikinstrument. Ibland
hade di en gammal trumma och så.

Här var det inte nå vidare första maj.
Di drack, så di var alldeles fulla.
Di skulle springa för ägg första maj,
di skeala och skrek. Det var landbo-
na här ikring. Inne i stäm väjade di
inte och gå, di gick i kanten.

Födelsedag.

Här firade di födelsedagar, men det var
jag inte van vid, och gav varann pre-
senter. Det blev rent för mycket
ibland. Di kunde ge varann, så di
blev skontanta. En fru hade givit
för 10 kronor och så fick hon höra, att
hon (som fått presenten) hade bytt, och
di sa hon, att hon aldrig skulle ge mer.

Ger vi här di satt och druck kaffe, bör-
jade di plöka till sig det ena och det
andra. Vad nu då, tänkte jag, det var
jag inte van vid. Inte ville jag ta med
mig något. Det jag ville ha, kunde jag
väl äta där.

Namnsdag.

En del firade namnsdagar också, men
det hade inte vi gjort.

Kafferep.

Det var mycket kafferep och man fick
snart umgänge.

Brensång.

Här di "låg på grötäret" (öq.) - i brensång-
skulle di gå till dom med mat och

ACC. N:R M. 9329:13.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kläder. Har di blivit så fattiga nu då,
tänkte jag först; det hade jag aldrig
 varit med om.

Kyrktagning

Di fick egentligen inte visa sig förrän
di var kyrktagna, men di visa sig
nog ändå. När jag blev kyrktagen
var vi sju stycken. Men inte spelar
det väl någon roll om prästen tar på
mig eller någon annan.

Dop.

Många döpte i kyrkan, men fördet mes-
sa var det hemma.

Begravning

Di som inte hade tid gick till gra-

ven, annars hade di druckor, men det var dyrt. - Efteråt var det enkelt, det var kaffe och vin. - Hemma (Horn, äg.) mötte di liksom vid kyrkporten, prästen och klockaren. Di sjöngde en psalm, när di gick upp till gravsten. Så var det inte här.

Bärlöpp.

Bärlöppen var hemma. Det var enkelt. Här har jag inte sett något kronbärlöpp, men hemma hade bondflickorna guldkrona. Di enkla hade myntenkrona.

Badliv.

Det var vanligt att man badade. Vi fick gå i sanden hela vägen ner. Det var här på Ester. Det var en väg ner till stranden, men mycket sand. För det mesta var de nakna, men jag brukade soipa om mig ett litet. De badade tillsammans. Det var ett liv utan gräns! Fullt av barn! Det var träd och buskar, där man kunde lägga sina kläder, nu är det bebyggt och fullt med små badhus på land. Vi brukade ha kaffe med oss och arbeta. Hade en korg och en pumpa, som jag badade ner som en liten gylte i korgen.

Utfärder.

Vi hade utfärder till Tornet också, där det är Folkets Park. Där var ingen liknelse mot nu! Så vackert! Vi hade kaffe och mat med oss.

Så kunde man fara ut till Skedala hed. Man lejde skjuts och var ute hela dagen. Det var trevligt. - Upp i tornet (på Salgberget) kunde man få kaffe. - Det bodde en gammal kvinna, som hette Nelly där uppe i husen, hon virade mattor och gardiner.

Salgberget.

Di sa, det hade varit begravningsplats på Borget, och där hade man

krigat. Men det nu kan ligga här grund
i sänt, det vet man inte.

Tivoli. (Nisse Katt)

Men Tivoli nu och då det är ingen lik-
nelse! Så enkelt det var! Men kaff-
et hade di.

Tidningar

Di hade Hallandsposten, men den var
inte så utbredd (stor) som nu, den
var mycket mindre.

Uch så Fäderneslandet, den hade far
och mor. Det var en trevlig tidning!
Vi barn brukade ha så bra att hitta
på Per och Pål.

Postmästaren hette Pylsson.

Fabriker.

Di var här inte många fabriker, mest nu.

Polysning.

Fotogenlampor hängde 'lite' här och var
på gatorna, som di tände och släckte.

Tornvaktare.

Uk så ropade di från tornet: "Klockan
är tio slagen". Jag blev så rädd
först jag fick höra det. Men det va-
rade inte länge. Sen blev det natt-
vakt.

Eldsvida.

Vid eldsvida klämtade di i klockorna

ACC. N:R M. 9329:20.

20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—

Prsten Ekman kom körande, och han
stannade och fick ställa om det.

Elkeogas.
Elkeogas var det i nästan hundra kil-
lare.

Fabriker.

Di var här inte många fabriker, mest nu.

Polysning.

Fotogenlampor hängde lite' här och var
på gatorna, som di tände och släckte.

Tornvaktare.

Uk så ropade di från tornet: "Klockan
är tio slagen". Jag blev så rädd
först jag fick höra det. Men det va-
rade inte länge. Sen blev det natt-
vakt.

Eldsvida.

Vid eldsvida klämtade di i klockorna

ACC. N:R M. 9329:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var mycket eldsvidor före. Vi var
med ett par gånger och släkte. En
natt brann 7 hus ner, men i vårt hus
brann det bara i en vägg. Jag slog, så
knogarna saun för att väcka folk.
Andra kom för att hjälpa till och bärga
och på marken låg mjölpåsarna nec-
trampade och mycket annat. Det var
också en hjälp! Det var indies bagare
Frankes bageri.

Slagsmål.

Det var mycket slagsmål före. Di
slogs med "halvknivar", så di.
En gång när jag kom från kyrkan
slogs di så vid gamla kullen.

ACC. N:R M. 9329:20.

~
Prsten Ekman kom körande, och han
stannade och fick ställa om det.

~
Älkeogas.
Älkeogas var det i nästan varenda kil-
lare.

20

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV